

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1612-135

Chișinău

«13» aprilie 2016

**Biroul Permanent
al Parlamentului
Republicii Moldova**

În temeiul art.73 și art.74 din Constituția Republicii Moldova se prezintă Parlamentului spre examinare în mod prioritar proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.434 din 11 aprilie 2016, în scopul realizării articolului 16 prevederea (1) litera (g) din Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014 - 2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.808 din 7 octombrie 2014.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege - Ministerul Afacerilor Interne.

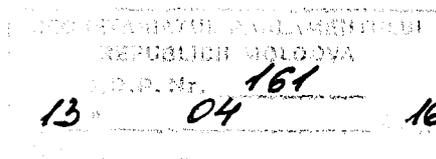
Anexă:

1. Hotărârea Guvernului nr.434 din 11 aprilie 2016 - 1 ex. (limba română și rusă)
2. Proiectul de lege nominalizat - 1 ex. (limba română și rusă)
3. Nota informativă (limba română și rusă)
4. Expertiza Centrului Național Anticorupție
5. Avizul Ministerului Justiției

Prim-ministru

PAVEL FILIP

Ex. N. Sandu
Tel.: 022-250-579

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+373-2-237795

Fax:
+373-2-242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 434
din 11 aprilie 2016
Chișinău

Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

---

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

Contrasemnează:

PAVEL FILIP

Ministrul afacerilor interne

Alexandru Jizdan

Ministrul tehnologiei
informației și comunicațiilor

Vasile Botnari

Ministrul sănătății

Ruxanda Glavan

Ministrul justiției

Vladimir Cebotari

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – La articolul 7 litera e) din Legea nr. 753-XIV din 23 decembrie 1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 156, art. 764), cu modificările și completările ulterioare, după cuvintele „asigurarea tehnică a interceptării” se introduc cuvintele „datelor informatice și a”.

Art. II. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În tot cuprinsul codului, cuvântul „telecomunicații”, la orice caz gramatical, se substituie cu cuvintele „comunicații electronice”, la cazul gramatical corespunzător.

2. În dispoziția articolului 178 alin.(1), cuvintele „înștiințării telegrafice” se substituie cu cuvintele „comunicărilor electronice”.

3. Articolul 208¹:

în dispoziție, după cuvântul „folosirea” se introduce textul „, obținerea cu bună știință, prin intermediul tehnologiilor informaționale sau comunicațiilor electronice, a accesului”;

în sancțiune, textul „de la 1 la 3 ani” se substituie cu textul „de la 3 la 7 ani”.

4. Articolul 259:

la alineatul (1), cuvintele „și dacă a cauzat daune în proporții mari” se exclud;

la alineatul (2), litera h) va avea următorul cuprins:
„h) cu cauzarea de daune în proporții mari”.

5. În sancțiunea articolului 260, textul „de la 500 la 1000 unități convenționale” se substituie cu textul „de la 200 la 500 unități convenționale”, iar textul „de la 2 la 5 ani” se substituie cu textul „de pînă la 3 ani”.

6. În sancțiunea articolului 260¹, textul „de la 2 la 5 ani” se substituie cu textul „de pînă la 5 ani”.

7. Articolul 260²:

în dispoziție, după cuvîntul „intenționată” se introduc cuvintele „și fără drept”, iar textul „, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari,” se exclude;

în sancțiune, textul „de la 2 la 5 ani” se substituie cu textul „de pînă la 5 ani”.

8. Articolul 260³:

alineatul (1):

în dispoziție, după cuvîntul „deteriorarea” se introduc cuvintele „intenționată și fără drept a”, iar textul „, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari,” se exclude;

în sancțiune, textul „de la 2 la 5 ani” se substituie cu textul „de pînă la 5 ani”;

la alineatul (2), litera d) va avea următorul cuprins:

„d) care a cauzat daune în proporții mari”.

9. Articolul 260⁴:

alineatul (1):

în dispoziție, textul „, dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari,” se exclude;

în sancțiune, textul „de la 2 la 5 ani” se substituie cu textul „de pînă la 3 ani”;

la alineatul (2), litera d) va avea următorul cuprins:

„d) care au cauzat daune în proporții mari”.

10. În sancțiunea articolului 260⁵, textul „de la 2 la 5 ani” se substituie cu textul „de pînă la 5 ani”.

11. Articolul 260⁶:

alineatul (1):

în dispoziție, după cuvîntul „ștergerea” se introduc cuvintele „intenționată și fără drept a”, iar textul „dacă aceste acțiuni au cauzat daune în proporții mari,” se exclude;

în sancțiune, textul „de la 2 la 5 ani” se substituie cu textul „de pînă la 5 ani”;

alineatul (2):

în dispoziție, litera b) va avea următorul cuprins:

„b) care au cauzat daune în proporții mari”;
 în sancțiune, textul „de la 4 la 9 ani” se substituie cu textul „de la 4 la 10 ani”;
 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:
 „(3) Acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2) din prezentul articol, care au cauzat daune în proporții deosebit de mari,
 se pedepsesc cu închisoare de la 8 la 15 ani.”

12. Articolul 261¹:

alineatul (1):

în dispoziție, textul „, dacă acesta a cauzat daune în proporții mari,” se exclude;

în sancțiune, textul „de pînă la 1 an” se substituie cu textul „de pînă la 2 ani”;

alineatul (2):

în dispoziție, litera e) va avea următorul cuprins:

„e) care a cauzat daune în proporții mari”.

Art. III. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Se completează cu articolul 130¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 130¹. Percheziția informatică și ridicarea obiectelor care conțin date informatice

(1) Prin percheziție informatică se înțelege procesul de căutare, cercetare, descoperire, identificare și acumulare a datelor informatice existente într-un sistem informatic sau suport de stocare a datelor informatice, care au importanță pentru cauza penală, realizat prin intermediul unor metode și mijloace tehnice ce asigură integritatea și autenticitatea informațiilor conținute în acestea.

(2) Percheziția informatică se efectuează în baza ordonanței motivate a organului de urmărire penală și numai cu autorizația judecătorului de instrucție.

(3) La efectuarea percheziției informatice și/sau ridicarea obiectelor care conțin date informatice trebuie să fie asigurată prezența persoanei la care se face percheziția și/sau ridicarea ori a unor membri adulți ai familiei acesteia, ori a celor care reprezintă interesele persoanei în cauză. Dacă prezența acestor persoane este imposibilă, se invită reprezentantul autorității executive a administrației publice locale.

(4) Percheziția informatică și ridicarea obiectelor care conțin date informatice în încăperile instituțiilor, întreprinderilor, organizațiilor și unităților militare se efectuează în prezența reprezentantului respectiv.

(5) În cazul în care, în cadrul efectuării percheziției unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice, se constată că datele informatice căutate sînt cuprinse parțial sau integral într-un alt sistem informatic

ori suport de stocare a datelor informatice și sînt în mod legal accesibile de la sistemul sau suportul inițial percheziționat ori sînt disponibile pentru sistemul sau suportul inițial percheziționat, percheziția informatică a celuilalt sistem informatic ori suport de stocare a datelor informatice se poate efectua în baza ordonanței motivate a procurorului, fără autorizația judecătorului de instrucție, urmînd ca acestuia să i se prezinte imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore de la terminarea percheziției informatice, datele informatice obținute în urma acesteia, indicîndu-se motivele efectuării ei. Judecătorul de instrucție verifică legalitatea acestei acțiuni procesuale.

(6) În cazul constatării faptului că percheziția informatică efectuată în condițiile alin. (5) al prezentului articol a fost efectuată legal, judecătorul de instrucție confirmă rezultatele acesteia printr-o încheiere motivată. În caz contrar, prin încheiere motivată, recunoaște percheziția informatică a celuilalt sistem informatic ori suport de stocare a datelor informatice ca fiind ilegală.

(7) În cazul în care ridicarea obiectelor care conțin date informatice poate afecta grav furnizarea autorizată a rețelelor sau serviciilor publice de comunicații electronice, organul de urmărire penală dispune, prin ordonanță motivată, efectuarea de copii ale acestor date informatice. În alte cazuri, în care obiectele respective nu sînt utilizate pentru furnizarea autorizată a rețelelor sau serviciilor publice de comunicații electronice, însă ridicarea acestora poate afecta grav desfășurarea activității persoanei care le deține sau le are sub control, organul de urmărire penală poate dispune, prin ordonanță motivată, efectuarea de copii ale acestor date informatice. Copiile respective servesc ca mijloace de probă și se realizează prin utilizarea metodelor și mijloacelor tehnice ce asigură integritatea și autenticitatea datelor informatice.

(8) În cazul în care pentru efectuarea percheziției informatice se cere un timp îndelungat, persoana care efectuează urmărirea penală ridică obiectele care conțin datele informatice pentru a le examina la sediul organului de urmărire penală. Pentru aceasta, obiectele care conțin datele informatice se împachetează și se sigilează, iar pachetul se semnează, făcîndu-se mențiunea respectivă în procesul-verbal.

(9) Suplimentar celor prevăzute la art. 260, procesul-verbal cu privire la percheziția informatică trebuie să cuprindă date cu privire la:

- a) descrierea și enumerarea sistemelor informatice ori suporturilor de stocare a datelor informatice față de care s-a dispus percheziția informatică;
- b) descrierea și enumerarea activităților desfășurate;
- c) descrierea și enumerarea datelor informatice descoperite în cadrul percheziției informatice.

(10) Percheziția informatică și ridicarea obiectelor care conțin date informatice se efectuează conform prevederilor prezentului cod.”

2. Articolele se completează după cum urmează: 132⁶ – cu alineatul (6), 132⁷ și 134³ – cu alineatul (3), 133 – cu alineatul (7), 134⁵ – cu alineatul (5), 134⁴, 134⁶ și 138³ – cu alineatul (2), 136 – cu alineatul (9), iar la articolul 138¹, alineatul (5) se modifică, toate alineatele avînd următorul cuprins:

„Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 132¹ alin. (2) pct. 2) din prezentul cod sau al unei infracțiuni prevăzute la art. 174-175¹, 185¹-185³, 208¹, 208², 237 și 259-261¹ din Codul penal.”

3. Articolul 138² se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 132¹ alin. (2) pct. 2) din prezentul cod sau al unei infracțiuni prevăzute la art. 175¹, 185¹-185², 208¹, 208², 237, 260-260², 260⁴, 260⁶ și 261¹ din Codul penal.”

4. Articolul 132² alineatul (1) punctul 1):

se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) interceptarea și înregistrarea datelor informatice”;

la litera d), după cuvintele „trimiterilor poștale” se introduc cuvintele „și a comunicărilor electronice”.

5. La articolul 132⁸ alineatul (2), după textul „art. 172 alin. (2) și (3)” se introduce textul „, art. 174,”.

6. Articolul 132¹¹ va avea următorul cuprins:

„Articolul 132¹¹. Interceptarea și înregistrarea datelor informatice

(1) Interceptarea și înregistrarea datelor informatice constă în folosirea unor metode și/sau mijloace tehnice prin intermediul cărora are loc colectarea în timp real a datelor referitoare la traficul informatic și/sau a datelor referitoare la conținut, asociate comunicațiilor respective, altele decât cele prevăzute în art. 132⁸, transmise prin intermediul unui sistem informatic, și stocarea informațiilor obținute în urma interceptării pe un suport tehnic.

(2) Interceptarea și înregistrarea datelor informatice se dispune și se efectuează în condițiile prevăzute la art. 132⁹, care se aplică în mod corespunzător.

(3) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 132¹ alin. (2) pct. 2) din prezentul cod sau al unei infracțiuni prevăzute la art. 175-175¹, 185¹-185³, 208¹, 208², 237 și 259-261¹ din Codul penal.”

7. Se completează cu articolul 132¹² cu următorul cuprins:

„Articolul 132¹². Verificarea înregistrării interceptărilor

Mijloacele de probă obținute în condițiile art. 132⁸-132¹¹ pot fi verificate prin expertiză tehnică, dispusă de către instanța de judecată la cererea părților sau din oficiu.”

8. Articolul 133:

în titlu, după cuvintele „trimiterilor poștale” se introduc cuvintele „și a comunicărilor electronice”;

la alineatul (1), după cuvintele „trimiterile poștale” se introduce textul „și/sau comunicările electronice”;

la alineatul (2), după cuvintele „trimiteri poștale” se introduce textul „și/sau comunicări electronice”, iar după cuvântul „fax” se introduc textul „, mesageria textuală prin sisteme informatice în afara serviciilor de telefonie”;

la alineatul (3), după cuvintele „trimiterilor poștale” se introduce textul „și/sau comunicărilor electronice”, după cuvintele „instituției poștale” se introduce textul „sau, după caz, prestatorului de servicii de poștă electronică sau mesagerie textuală”, iar după cuvintele „trimiteri poștale” se introduce textul „și/sau comunicări electronice”;

la alineatul (4), după cuvintele „instituției poștale” se introduce textul „sau, după caz, prestatorului de servicii de poștă electronică sau mesagerie textuală”;

la alineatul (5), după cuvintele „instituției poștale” se introduce textul „sau, după caz, prestatorul de servicii de poștă electronică sau mesagerie textuală”;

la alineatul (6), după cuvintele „trimiterilor poștale” se introduce textul „și/sau comunicărilor electronice”.

9. Articolul 134 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) din prezentul articol se aplică în mod corespunzător și în cazul informațiilor ce țin de comunicările electronice.”

10. Articolul 134² alineatul (2):

după cifra „165¹” se introduce textul „, 175¹, 185¹-185²”;

cifra „208” se substituie cu textul „208-208²”;

după cifra „256” se introduce textul „, 259-261¹”.

11. La articolul 134⁵ alineatul (1), cuvântul „telecomunicații” se substituie cu cuvintele „comunicații electronice”.

12. La articolul 305 alineatul (3), după cuvintele „la interceptarea și înregistrarea comunicărilor” se introduce textul „, la interceptarea și înregistrarea datelor informatice”.

Art. IV. – La articolul 17 din Legea nr. 264-XVI din 27 octombrie 2005 cu privire la exercitarea profesiei de medic (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 172-175, art. 839), cu modificările și completările ulterioare, alineatul (1) se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) să transmită în adresa organelor de drept orice informații, care i-au devenit cunoscute în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, cu privire la cazurile de abuz, violență, inclusiv sexuală, față de copil”.

Art. V. – La articolul 20 al Legii comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 51-

54, art. 155), cu modificările și completările ulterioare, alineatul (3) se modifică după cum urmează:

- la litera a), cuvîntul „operativă” se substituie cu cuvîntul „specială”;
- la litera b), cuvîntul „operative” se substituie cu cuvîntul „speciale”.

Art. VI. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3-6, art. 15), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Dispoziția articolului 90 se completează în final cu textul „, sau accesarea acestora cu bună știință în locuri publice”.

2. Se completează cu articolul 247¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 247¹. Încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea criminalității informatice

Încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea criminalității informatice de către furnizorii de servicii de comunicații electronice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, manifestată prin:

- a) neîndeplinirea obligației de ținere a evidenței utilizatorilor de servicii;
- b) necomunicarea către autoritățile competente despre accesul ilegal la informația din sistemul informatic, despre tentativele de introducere a unor programe ilegale, despre încălcarea de către persoane responsabile a regulilor de colectare, prelucrare, păstrare, difuzare, repartizare a informației ori a regulilor de protecție a sistemului informatic prevăzute în conformitate cu statutul informației sau cu gradul ei de protecție, dacă acestea au contribuit la însușirea, la denaturarea sau la distrugerea informației ori au provocat alte urmări grave, perturbarea funcționării sistemelor informatice, alte incidente de securitate informatică cu impact semnificativ;
- c) neexecutarea, în condiții de confidențialitate, a solicitării autorității competente privind conservarea rapidă a datelor informatice ori a datelor referitoare la traficul informatic, indicate în solicitarea respectivă, față de care există pericolul distrugerii ori alterării, în condițiile stabilite de lege;
- d) neprezentarea către autoritățile competente, în temeiul unei solicitări efectuate în condițiile legislației procesuale, a datelor referitoare la traficul informatic sau utilizatori;
- e) neîndeplinirea măsurilor de securitate prin utilizarea unor proceduri, dispozitive sau programe informatice specializate cu ajutorul cărora să fie restricționat sau interzis accesul la propriul sistem informatic al utilizatorilor fără asemenea drept;
- f) neasigurarea păstrării datelor referitoare la trafic, în condițiile stabilite de lege, pentru identificarea furnizorilor de servicii, utilizatorilor de servicii și a canalului prin al cărui intermediu comunicația a fost transmisă;
- g) neîndeplinirea obligației de sistare, folosind metodele și mijloacele tehnice din posesie, în condițiile stabilite de lege, a accesului la toate adresele IP

pe care sînt amplasate pagini web, inclusiv cele găzduite de furnizorul respectiv, ce conțin pornografie infantilă, promovează abuzul sexual sau exploatarea sexuală a copiilor, conțin informații ce fac propagandă războiului sau terorismului, îndeamnă la ură sau discriminare națională, rasială ori religioasă, la ostilitate sau violență, conțin sau difuzează instrucțiuni privind modul de comitere a infracțiunilor,

se sancționează cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

3. Articolul 252 se exclude.

4. La articolul 400 alineatul (1), după cifra „245” se introduce textul „, 247¹”.

Art. VII. – Legea nr. 20-XVI din 3 februarie 2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 11-12, art. 17), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 2 se completează cu următoarele noțiuni:

„*infrastructură critică* – un element sau un sistem, aflat pe teritoriul statului, care este esențial pentru menținerea funcțiilor de asigurare a sănătății, securității, bunăstării sociale, economice sau de altă natură a populației și a cărui perturbare sau distrugere poate avea un impact negativ, ca urmare a incapacității de a menține respectivele funcții;

proprietar/operator/administrator de infrastructură critică – orice entitate stabilită de Guvern ca fiind deținător al unui element sau al unui sistem care face parte din infrastructura critică ori este investit cu funcții de operare/administrare a acestuia;

conservarea datelor – păstrarea și protejarea integrității datelor existente într-un sistem informatic, aflate în posesia sau sub controlul persoanei;

securitatea informatică – starea de normalitate rezultată în urma aplicării unui ansamblu de măsuri prin care se asigură confidențialitatea, integritatea, disponibilitatea și autenticitatea datelor informatice, a resurselor și serviciilor publice sau private, inclusiv prin prevenirea și combaterea criminalității informatice;

incident de securitate informatică – o perturbare a securității informatice care are sau poate avea un impact negativ asupra menținerii confidențialității, integrității, disponibilității și autenticității informațiilor în format electronic, a resurselor ori serviciilor publice sau private;

criminalitate informatică – fenomen social negativ caracterizat printr-un ansamblu de activități infracționale în care datele informatice și/sau sistemele informatice constituie instrument de comitere a infracțiunilor sau obiect al infracțiunilor.”

2. Articolul 4 va avea următorul cuprins:

„Articolul 4. Atribuțiile organelor de drept în domeniul prevenirii și combaterii criminalității informatice

(1) În cadrul Procuraturii Generale, Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului de Informații și Securitate activează subdiviziuni specializate, ale căror atribuții includ prevenirea și combaterea criminalității informatice și care colaborează în vederea realizării atribuțiilor date.

(2) Inspectoratul General al Poliției desfășoară activitatea de prevenire și combatere a criminalității informatice, în conformitate cu legislația în vigoare, inclusiv prin efectuarea activității speciale de investigații și desfășurarea urmăririi penale pe cauzele privind criminalitatea informatică, dispunerea conservării rapide a datelor informatice ori a datelor referitoare la traficul informatic, desemnarea punctului de contact responsabil să asigure cooperarea internațională în domeniul combaterii criminalității informatice, prin realizarea cooperării internaționale, analiza tendințelor criminalității informatice, identificarea și protecția victimelor criminalității informatice.

(3) Inspectoratul General al Poliției și Serviciul de Informații și Securitate, cu participarea altor autorități publice și instituții private, elaborează, administrează și actualizează, prin intermediul unui sistem informațional automatizat, baze de date privind fenomenul criminalității informatice.

(4) Inspectoratul General al Poliției, în comun cu Procuratura Generală, efectuează studii în vederea depistării și înlăturării cauzelor și condițiilor ce favorizează criminalitatea informatică, iar rezultatele acestora le publică prin intermediul mijloacelor de informare în masă.

(5) Procuratura Generală:

a) desfășoară, în limitele competenței, activități de prevenire și combatere a crimelor informatice, în conformitate cu legislația în vigoare;

b) coordonează, conduce și exercită urmărirea penală pe cauzele privind criminalitatea informatică;

c) reprezintă în instanța de judecată învinuirea în numele statului;

d) primește și transmite cererile de asistență juridică internațională, de extrădare sau de arestare provizorie, formulate în faza de urmărire penală;

e) dispune, în cadrul desfășurării urmăririi penale, la solicitarea organului de urmărire penală sau din oficiu, conservarea rapidă a datelor informatice ori a datelor referitoare la traficul informatic, față de care există pericolul distrugerii ori alterării, în condițiile legislației de procedură penală;

f) întreprinde alte măsuri orientate spre prevenirea și combaterea criminalității informatice.

(6) Serviciul de Informații și Securitate desfășoară activități de prevenire și combatere a criminalității informatice ce prezintă amenințări la adresa securității naționale, inclusiv prin efectuarea activității speciale de investigații, relevarea activității grupurilor și organizațiilor criminale internaționale, alte activități în limitele competenței sale.

(7) Institutul Național al Justiției realizează perfecționarea profesională a personalului antrenat în înfăptuirea justiției în domeniul combaterii criminalității informatice.”

3. Se completează cu articolul 4¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 4¹. Planul național de prevenire și combatere a criminalității informatice

(1) În scopul prevenirii și combaterii criminalității informatice, precum și asigurării protecției victimelor acesteia, Guvernul aprobă Planul național de prevenire și combatere a criminalității informatice (în continuare – Plan național), elaborat cu avizul Procuraturii Generale.

(2) Planul național se aprobă periodic pentru un termen de 3 ani și prevede implementarea unor acțiuni complexe, realizarea de inițiative social-economice, orientate spre prevenirea și combaterea criminalității informatice, precum și spre protecția victimelor acesteia, inclusiv prin cooperare cu organizații internaționale, organizații neguvernamentale, alte instituții și reprezentanți ai societății civile.

(3) Autoritățile administrației publice centrale cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii crimelor informatice adoptă planuri de acțiuni proprii pentru realizarea Planului național în domeniile lor de activitate.”

4. Articolul 5 se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Furnizorii de servicii, organizațiile neguvernamentale, reprezentanții societății civile și orice altă persoană sînt încurajați să transmită în adresa Inspectoratului General al Poliției și Procuraturii Generale orice informații, ce le devin cunoscute, cu privire la persoane fizice și/sau juridice care distribuie, difuzează, importă sau exportă imagini sau alte reprezentări ale unui sau mai mulți copii implicați în activități sexuale, precum și cu privire la abuzuri sexuale comise față de un copil prin utilizarea comunicațiilor electronice.”

5. Se completează cu articolul 6¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 6¹. Obligațiile proprietarilor și operatorilor de infrastructuri critice informatice

Pentru prevenirea criminalității informatice, proprietarii și operatorii de infrastructuri critice informatice sînt obligați:

a) să implementeze cerințele minime, stabilite de autoritatea de stat responsabilă, privind asigurarea securității infrastructurii critice informatice deținute sau operate;

b) să creeze punctul de contact pentru realizarea interacțiunii cu autoritățile publice și instituțiile statului, abilitate cu asigurarea securității infrastructurilor critice informatice;

c) să coopereze cu autoritățile competente în procesul de asigurare a securității infrastructurii critice informatice deținute sau operate;

d) să comunice autorităților competente imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore de la momentul depistării, informațiile despre accesul ilegal la datele din

propriul sistem informatic, despre tentativele de introducere a unor programe ilegale, despre încălcarea de către persoane responsabile a regulilor de colectare, prelucrare, păstrare, difuzare, repartizare a informației ori a regulilor de protecție a sistemului informatic prevăzute în conformitate cu statutul informației sau cu gradul ei de protecție, dacă acestea au contribuit la însușirea, denaturarea sau distrugerea informației ori au provocat alte urmări grave, perturbarea funcționării sistemelor informatice, alte incidente de securitate informatică cu impact semnificativ.”

6. Articolul 7:

alineatul (1):

litera a) se completează în final cu textul „, iar în cazul serviciilor anonime preplătite – data și ora primei activări a serviciului”;

la litera b), textul „datele despre traficul informatic, inclusiv” se substituie cu textul „, prevăzute la art. 4 alin. (1),”, iar cuvintele „delicte informatice” se substituie cu cuvintele „incidente de securitate informatică cu impact semnificativ”;

la litera c), cuvântul „imediată” se substituie cu cuvântul „rapidă”, după cuvintele „traficul informatic” se introduce textul „, indicate în solicitarea respectivă”, iar textul „120 de zile calendaristice” se substituie cu textul „180 de zile calendaristice”;

la litera d), cuvântul „legii” se substituie cu cuvintele „legislației procesuale”, iar după cuvântul „referitoare” se introduc cuvintele „la traficul informatic și”;

la litera e), cuvântul „un” se substituie cu cuvântul „propriul”, iar cuvântul „neautorizați” se substituie cu cuvintele „fără asemenea drept”;

la litera f), textul „monitorizarea, supravegherea și” se exclude, iar textul „, pe o perioadă de 180 de zile calendaristice” se substituie cu textul „în rețeaua de telefonie fixă și de telefonie mobilă pe o perioadă de un an, iar a celor referitoare la trafic în Internet și telefonie prin Internet – pe o perioadă de 6 luni”;

la litera g), după cuvântul „rețea” se introduce textul „în baza solicitării autorității competente prevăzute la art. 4 alin. (1), în limita capacităților sale tehnice,”;

se completează cu litera h) cu următorul cuprins:

„h) să sisteze, în condițiile legii, folosind metodele și mijloacele tehnice din posesie, accesul din propriul sistem informatic la toate adresele IP pe care sînt amplasate pagini web, inclusiv cele găzduite de furnizorul respectiv, ce conțin pornografie infantilă, promovează abuzul sexual sau exploatarea sexuală a copiilor, conțin informații ce fac propagandă războiului sau terorismului, îndeamnă la ură sau discriminare națională, rasială ori religioasă, la ostilitate sau violență, conțin sau difuzează instrucțiuni privind modul de comitere a infracțiunilor”;

la alineatul (2), cuvintele „de îndată” se substituie cu cuvintele „în termen rezonabil”.

7. Articolul 10:

la alineatele (1) și (2), cuvântul „imediată” se substituie cu cuvântul „rapidă”;

se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) În cazul în care, în timpul executării unei solicitări de conservare a datelor referitoare la trafic, autoritatea competentă din Republica Moldova descoperă că un furnizor de servicii a participat într-un alt stat la transmiterea acestei comunicări, aceasta va dezvălui rapid autorității competente străine solicitante o cantitate suficientă de date referitoare la trafic, pentru identificarea acestui furnizor de servicii și a canalului prin care comunicarea a fost transmisă.”

Art. VIII. – Articolul 18 alineatul (1) punctul 1) din Legea nr. 59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigații (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 113-118, art. 373), cu modificările și completările ulterioare, se completează după cum urmează:

se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) interceptarea și înregistrarea datelor informatice”;

la litera d), după cuvintele „trimiterilor poștale” se introduce textul „și/sau comunicărilor electronice”.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și rezultatele urmărite.

Procesul de implementare a tehnologiilor informaționale în toate domeniile vieții economice, sociale și de altă natură a Republicii Moldova a determinat evoluția fenomenului infracțional și extinderea acestuia asupra spațiului cibernetic. Astfel, în ultimii ani s-a atestat că rețelele de calculatoare și informațiile electronice sunt folosite tot mai frecvent în scopuri criminale, iar materialele ce ar putea constitui probe ale acestor infracțiuni sunt stocate și transmise tot prin intermediul acestor rețele de către făptuitori.

Luând în considerație aspirațiile de integrare europeană și rigorile statului de drept în raport cu amenințările actuale la securitatea informațională, procesul continuu de dezvoltare și modernizare a tehnologiilor, consolidarea forțelor orientate la prevenirea și combaterea fenomenului infracțional în sectorul vizat a devenit o prioritate a procesului de guvernare în sectorul asigurării ordinii de drept.

În contextul procesului de reformare a Poliției, desfășurat în conformitate cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 986 din data de 24 decembrie 2012, în cadrul Ministerului Afacerilor Interne a fost creat Centrul pentru combaterea crimelor informatice. În atribuțiile Centrului intră îndeplinirea responsabilităților și punerea în aplicare a politicii de stat în domeniul combaterii infracțiunilor cibernetice și a infracțiunilor de exploatare sexuală online a copiilor.

Analizând situația actuală la capitolul dezvoltării accesului publicului la internet, constatăm o extindere accelerată a gradului de utilizare a resurselor informaționale globale. Astfel, odată cu dezvoltarea informatizării serviciilor în domeniul economic, social, administrativ etc., se impune asigurarea securității informaționale și combaterea criminalității informatice, precum și a altor infracțiuni a căror instrument de bază sînt resursele informaționale.

Proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative va facilita realizarea obligațiilor asumate odată cu ratificarea convențiilor internaționale în domeniu, inclusiv prin excluderea unui șir de bariere de ordin legislativ în procesul de asigurare a securității informaționale de către organele abilitate.

Principalele prevederi ale proiectului și elementele novatorii ale acestuia.

Proiectul prevede modificarea și completarea mai multor norme, în vederea ajustării acestora la cadrul juridic internațional și înlăturării deficiențelor constatate în procesul de aplicare a prevederilor legale. Aceste modificări și completări în principal urmăresc următoarele scopuri:

- Adaptarea prevederilor Codului Penal în scopul asigurării realizării politicii penale, reieșind din prevederile Protocolului facultativ la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția și pornografia infantilă, ratificat la 22 februarie 2007, a Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, ratificată la 02 februarie 2009 și a Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, ratificată la 19 decembrie 2011.
- Implementarea prevederilor Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, privind percheziția informatică, conservarea rapidă a datelor informatice și interceptarea datelor informatice.
- Implementarea Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea informatică și a Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale (Lanzarote, 2007), sub aspectul garantării cercetării și urmăririi eficiente a infracțiunilor prevăzute de Convențiile.

- Implementarea Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile.
- Asigurarea interacțiunii dintre instituțiile care realizează asistența victimilor abuzurilor și exploatării sexuale și organele de drept, prin completarea Legii Nr. 264 din 27 octombrie 2005 cu privire la exercitarea profesiei de medic.
- Completarea Legii privind prevenirea și combaterea criminalității informatice cu prevederi privind: Planul național de prevenire și combatere a criminalității informatice, crearea unui Comitet al securității informatice.
- Implementarea Directivei 2008/114/CE a Consiliului din 8 decembrie 2008 „Privind identificarea și desemnarea infrastructurilor critice europene și evaluarea necesității de îmbunătățire a protecției acestora”, prin definirea unui șir de noțiuni relevante, precum și determinarea obligațiilor proprietarilor și operatorilor de infrastructuri critice.

Modificările și completările sînt argumentate în ordinea cum acestea au fost propuse în proiectul de lege, după cum urmează:

Art. I. – Completarea Legii privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova:

Completarea urmărește asigurarea tehnică a interceptării datelor informatice transmise prin intermediul rețelelor de comunicații electronice.

Art. II. - Codul penal:

1. Substituirea cuvîntului „telecomunicații” cu cuvintele „comunicații electronice”:

Odată cu adoptarea Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007, conceptul de „telecomunicații” a fost substituit cu cel de „comunicații electronice”.

2. Modificarea și completarea dispoziției art. 178 Cod Penal:

Odată cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale, comunicațiile prin telegraf au dispărut la nivel mondial. Totodată, ținta violării dreptului la secretul corespondenței au devenit anume informațiile expediate și recepționate prin intermediul comunicărilor electronice.

3. Completarea dispoziției și modificarea sancțiunii în art. 208¹ Cod Penal:

În procesul de documentarea a infracțiunilor informatice, inclusiv a celor legate de exploatarea sexuală on-line a copiilor, s-au atestat un șir de impedimente cu caracter normativ material și procedural, ceea ce deseori pe de o parte crează confuzii la interpretarea normelor legale și la calificarea infracțiunilor din această categorie, iar pe de altă parte nu asigură suficiente pîrghii procesuale la descoperirea faptelor cu caracter penal. Astfel, proiectul prevede introducerea unor completări în legea penală și procesual-penală, care vor asigura excluderea lacunelor cu caracter normativ și prin urmare, asigurarea restabilirii ordinii de drept de către organele abilitate.

Proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative va facilita ajustarea cadrului legislativ național la prevederile Convenției Consiliului Europei cu privire la protecția copiilor împotriva exploatării și abuzului sexual.

Abuzul sexual asupra copiilor și exploatarea sexuală a copiilor reprezintă forme deosebit de grave de infracțiune. Abuzul sexual în copilărie este un eveniment extrem de traumatizant ce poate schimba o persoană pentru toată viața, cauzînd întreruperea dezvoltării emoționale, spirituale, intelectuale, sexuale și influențînd negativ interesul social, iar persistența acestuia subminează valorile fundamentale ale societății moderne.

Răspunsul insuficient al mecanismului de punere în aplicare a legii contribuie la răspîndirea acestor fenomene, iar evoluțiile din domeniul tehnologiei informației la fel au

determinat agravarea acestor probleme, facilitând producerea și distribuirea de imagini cu copii abuzați sexual și totodată oferind anonimitate infractorilor.

Potrivit datelor statistice, dinamica infracțiunilor de Pornografie infantilă din perioada 2009 – 2015 arată după cum urmează: 1 caz în 2008, 2 cazuri în 2009, nici un caz în 2010, 4 cazuri în 2011, 7 cazuri în 2012 și 15 cazuri în anul 2013, 11 cazuri în 2014 și 5 cazuri în 2015.

În unul din cazurile de pornografie infantilă, însoțit de comiterea abuzurilor sexuale față de copii, infractorul a fost condamnat la închisoare cu termen de 20 de ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis. Studiul "Violența față de copii în Republica Moldova", realizat de UNICEF demonstrează că 10% dintre copii sînt expuși abuzului sexual.

În acest sens, se propune completarea dispoziției și modificarea sancțiunii normei penale care incriminează infracțiunea de "pornografie infantilă".

Propunerea de completare a dispoziției reiese din prevederile art. 20 alin. (1) lit. f) din Convenția Lanzarote, care obligă incriminarea obținerii accesului cu bună știință, prin intermediul tehnologiilor informaționale și a comunicațiilor, la pornografia infantilă.

Necesitatea modificării sancțiunii articolului 208¹ din Codul Penal este argumentată după cum urmează: Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile prevede în art. 5 alin. (6) că "Producerea de pornografie infantilă este pasibilă de aplicarea unei pedepse cu închisoarea cu maximum de cel puțin trei ani".

Articolul 30 al Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale (Lanzarote, 2007), prevede că "Fiecare parte va lua măsuri legislative sau de altă natură necesare [...] pentru a garanta cercetarea și urmărirea eficientă a infracțiunilor prevăzute de Convenție".

Totodată, art. 132¹ al. (2) din Codul de procedură penală prevede că "Măsurile speciale de investigații se dispun și se efectuează dacă [...] există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave". În măsură în care, investigarea infracțiunilor de pornografie infantilă este imposibilă fără îndeplinirea măsurilor speciale de investigații, în special a celor prevăzute la art. 134⁴ (Colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice), art. 134⁵ (Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic), precum și alte măsuri speciale de investigații prevăzute de Codul de procedură penală, menționăm, că îndeplinirea măsurilor menționate este realizată de către organele de drept din toate statele UE, la investigarea infracțiunilor de pornografie infantilă.

Obligația de luarea a unor măsuri de ordin legislativ în vederea asigurării investigării infracțiunilor de pornografie infantilă este prevăzută și de Protocolul facultativ la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului referitor la vânzarea de copii, prostituția și pornografia infantilă. Astfel, art. 8 din Protocol prevede că "Statele părți vor adopta în toate stadiile procedurii penale măsurile necesare pentru protejarea drepturilor și intereselor copiilor care sunt victimele practicilor interzise prin prezentul Protocol".

Asemenea prevederi sînt cuprinse și în Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, care pe lângă incriminarea infracțiunii de pornografie infantilă, atrage obligația de a adopta măsuri legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a stabili prerogativele și procedurile, în scopul desfășurării anchetelor sau procedurilor penale specifice.

Cu referire la practica CEDO la capitolul infracțiunilor de exploatare sexuală a copiilor, putem menționa cazul Karttunen versus Finlanda din anul 2008, unde prin rețeaua "Internet" a avut loc abuz sexual asupra unui copil în vîrstă de 12 ani și judecătoria a respins cererea depusă de poliție pentru obținerea unui ordin ce avea să oblige furnizorul de servicii să divulge identitatea abuzatorului din Internet. Instanța a reținut că nu exista nici o prevedere legală

expresă cu privire la categoria dată de infracțiuni, care ar putea fi folosită pentru a obliga un furnizor de servicii internet să divulge informația cerută. Astfel, curtea de la Strasbourg a constatat că ”Deși libertatea de exprimare și confidențialitatea comunicărilor sunt preocupări primordiale, iar utilizatorii mijloacelor de telecomunicație și a serviciilor Internet trebuie să aibă garanția că intimitatea lor și libertatea lor de exprimare sunt respectate, această garanție nu trebuie să fie absolută, ci trebuie sacrificată, dacă este cazul, în prezența altor imperative legitime, cum ar fi prevenirea dezordinii și prevenirea infracțiunilor sau protecția drepturilor și libertăților altora. Legislatorul trebuia deci să ofere un cadru legal care să permită reconcilierea acestor interese concurente. Deși un astfel de cadru a fost ulterior introdus de legea cu privire la exercitarea libertății de exprimare în mijloacele media, acesta nu exista la momentul faptelor. Prin urmare, statul (Finlanda) nu a reușit să protejeze dreptul reclamantului, acordând prioritate cerințelor de respectare a confidențialității în detrimentul integrității sale fizice și morale”. În concluzie, Curtea a constatat în unanimitate violarea drepturilor reclamantului, prin neîndeplinirea de către autoritățile statului a obligației pozitive de apărare.

În conformitate cu prevederile art. 55 Codul Penal, ”Persoana care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională”, art. 57 Codul Penal prevede că ”Persoana care pentru prima oară a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală”. Totodată, în conformitate cu art. 107 al. (3), 108 al. (5) Codul Penal, amnistia și grațierea nu se aplică în cazul persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiunea prevăzută la art. 208¹. Astfel, considerăm că reieșind din voința legiuitorului de a nu acorda persoanelor care au săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 208¹ (pornografia infantilă) dreptul la înlăturare a răspunderii penale, respectiv prin atribuirea infracțiunii la categoria celor grave, infractorii nu vor avea posibilitatea de a fi eliberați de răspunderea penală, ceea ce este *a priori* înlăturării pedepsei penale.

Astfel, cazurile de investigare a infracțiunilor de pornografie infantilă sunt de rezonanță socială sporită, fiind continuu monitorizate de către mass-media și societatea civilă.

4-13. Modificarea dispozițiilor și sancțiunilor infracțiunilor informatice:

Conform datelor Procuraturii Generale, în perioada anilor 2003-2015, din 407 cauze penale pornite în baza art. 185¹-185², 259, 260², 260³, 260⁴, 260⁶, 261¹ din Codul Penal, care incriminează infracțiunile săvârșite prin intermediul tehnologiei informației, 94 cauze penale au fost încetate în faza urmăririi penale, din motivul lipsei elementelor componente de infracțiune, inclusiv că valoarea prejudiciului calculat nu a atins 50.000 MDL, ceea ce constituie peste 20% din cauze penale.

Totodată, art. 2, 3, 5-8 din Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001, ce obligă statele semnatare să incrimineze infracțiunile informatice, nu prevăd producerea unor daune în urma săvârșirii infracțiunilor ce corespund celor prevăzute la art. 259, 260², 260³, 260⁴, 260⁶, 261¹ din Codul Penal al Republicii Moldova. Art. 4 din Convenție, cere incriminarea faptelor de ”Afectare a integrității datelor”, iar al. (2) al aceluiași articol prevede că ”O parte va putea să își rezerve dreptul de a condiționa incriminarea comportamentului descris la paragraful 1 de producerea unor daune grave”.

Prin urmare, Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică nu obligă construcția unei componente materiale la infracțiunile prevăzute de articolele nominalizate ale Codului Penal, iar practica a demonstrat că faptele ce corespund elementelor prevăzute de articolele menționate prezintă pericol social sporit.

Făcînd o paralelă cu art. 186 din Codul Penal (Furtul), putem menționa că la etapa actuală au fost înregistrate multiple cazuri, în care persoanele prin utilizarea datelor cardurilor bancare ce aparțin cetățenilor, au realizat operațiuni financiare virtuale în folosul său, astfel cauzînd titularilor acestor instrumente de plată prejudicii în diferite mărimi. Astfel de fapte ar putea fi calificate în baza art. 260⁶ din Codul Penal (Frauda informatică) – componenta de

infracțiune ce prevede ca element obligatoriu cauzarea de daune în proporții mari. Elementele obiective ale acestor fapte prejudiciabile nu corespund celor prevăzute la infracțiunea de furt datorită faptului că nu există sustragerea din punct de vedere fizic, adică luarea obiectului material; totodată, pentru calificarea faptei în baza art. 260⁶, este necesară cauzarea de daune în proporții mari. Prin urmare, în cazul în care persoana prin metoda menționată cauzează un prejudiciu de 45.000 MDL, fapta nu prezintă elementele infracțiunii prevăzute de art. 260⁶ din Codul Penal, unde pedeapsa cea mai dură prevăzută la al. 1 este închisoare de la 2 la 5 ani și totodată, nu poate fi calificată în baza art. 186 al. (2), lit. d) (furt, cu cauzarea de daune în proporții considerabile), unde pedeapsa cea mai dură este închisoare de pînă la 4 ani. Astfel, considerăm inechitabilă cerința obligatorie de cauzare a prejudiciului în proporții mari la art. 260⁶, în condițiile în care același prejudiciu cauzat prin sustragere de mijloace financiare fără utilizarea tehnologiei informației atrage răspunderea penală în baza art. 186 Cod Penal.

La compartimentul fraudelor informaționale comise în sectorul bancar, menționăm că în conformitate cu datele oferite de Banca Națională a Moldovei, dinamica fraudelor relevate în ultimii ani, comise cu utilizarea tehnologie informației, constituie: în 2010 – 408 cazuri, cu cauzarea prejudiciului de 927.239 MDL; în 2011 – 341 cazuri, cu cauzarea prejudiciului de 1.088.857 MDL; în 2012 – 9.644 cazuri, cu cauzarea prejudiciului de 17.511.898 MDL; în 2013 – 12.554 cazuri, cu cauzarea prejudiciului de 13.358.524 MDL; în anul 2014 – 13.118 cazuri, cu cauzarea prejudiciului de 12.262.131 MDL; iar în primul semestru al anului 2015 – 869 de cazuri, cu cauzarea prejudiciului de 1.442.351 MDL.

Reieșind din cele sus-menționate, se propune excluderea consecinței de cauzare de daune în proporții mari la alineatul 1 și includerea acestor consecințe în calitate de agravantă, la infracțiunile informatice prevăzute în art. 259, 260², 260³, 260⁴, 260⁶, 261¹ din Codul Penal.

De asemenea, proiectul completează dispozițiile articolelor menționate supra cu elemntul intenției, care este reglementat expres în Convenția de la Budapesta.

Art. III. - Codul de procedură penală:

1. Articol nou „Percheziția informatică și ridicarea obiectelor care conțin date informatice”:

Potrivit art. 19 alin. 1 din Convenția de la Budapesta, „Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente dreptul de a percheziționa sau de a accesa într-un mod similar: un sistem informatic sau o parte a acestuia, precum și datele informatice care sunt stocate în acesta și un suport de stocare informatic care permite stocarea datelor informatice pe teritoriul său”.

2, 3, 5, 10. Completarea articolelor din CPP cu prevederi privind dispunerea măsurilor speciale de investigații pe cazurile privind infracțiunile prevăzute în Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică:

Potrivit art. 14 alin. 1 din Convenția de la Budapesta, „Fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a stabili prerogativele și procedurile prevăzute în prezenta secțiune, în scopul desfășurării anchetelor sau procedurilor penale specifice.

Articolul 30 al Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale (Lanzarote, 2007), prevede că ”Fiecare parte va lua măsuri legislative sau de altă natură necesare [...] pentru a garanta cercetarea și urmărirea eficientă a infracțiunilor prevăzute de Convenție”.

4, 6, 12. Introducerea măsurii speciale de investigații „Interceptarea și înregistrarea datelor informatice”, autorizată de către judecătorul de instrucție:

Măsura interceptării datelor informatice este prevăzută în Titlul 5 art. 20 și 21 din Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta la 23

noiembrie 2001 și presupune colectarea și înregistrarea datelor referitoare la trafic și a celor referitoare la conținut, asociate comunicațiilor respective.

7. Odată cu introducerea articolului articolul 132¹¹ „Interceptarea și înregistrarea datelor informatice”, articolul 132¹¹ în vigoare „Verificarea înregistrării interceptărilor” a devenit 132¹², fiind totodată completat cu prevederile privind posibilitatea verificării prin expertiză tehnică, dispusă de către instanța de judecată, la cererea părților sau din oficiu, a mijloacelor de probă dobândite în urma interceptării și înregistrării datelor informatice.

4, 8, 9. Completarea articolelor 132², 133 și 134 cu prevederi privind comunicările electronice:

Ca urmare a creșterii semnificative a posibilităților oferite de comunicațiile electronice, scrisorile pot fi expediat inclusiv și în format electronic.

11. Substituirea cuvintelor „telecomunicații” cu cuvintele „comunicații electronice”:

Odată cu adoptarea Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007, conceptul de „telecomunicații” a fost substituit cu cel de „comunicații electronice”.

Art. IV. – Completarea Legii cu privire la exercitarea profesiei de medic:

Putem atesta faptul că foarte frecvent copiii care devin victime a unor abuzuri sexuale, necesită o asistență din partea instituțiilor medicale. Deseori, în astfel de cazuri instituțiile de profil acordă, în limitele atribuțiilor sale generale, ajutor medical necesar pentru vindecarea consecințelor fizice sau psihice ale abuzului, însă în acest caz făptuitorul are posibilitatea de a continua săvârșirea infracțiunilor cu caracter sexual asupra copiilor. Din aceste considerente, prin completarea Legii Nr. 264 din 27 octombrie 2005 cu privire la exercitarea profesiei de medic, se urmărește asigurarea interacțiunii dintre instituțiile care realizează asistența victimilor abuzurilor și exploatarii sexuale și Ministerul Afacerilor Interne în calitate de organ al statului care asigură apărarea drepturilor victimilor acestor infracțiuni cu rezonanță social-sporită și atragerea infractorului la răspundere, întru corectarea acestuia sau izolare de societate.

Art. V. – Modificarea Legii comunicațiilor electronice:

Odată cu intrarea în vigoare a Legii privind activitatea specială de investigații, conceptul de „activitate operativă” a fost substituit cu cel de „activitate specială”.

Art. VI. - Codul contravențional al Republicii Moldova:

1. Completarea art. 90:

Cu referire la fenomenul pornografiei la nivel global, putem menționa că deși acesta a fost în anii '60 ai secolului trecut un fenomen „de cartier”, a devenit astăzi un fenomen amplu răspândit. O revista pornografică vândută atunci de un vânzător ambulant în mod secret unui consumator de gen, a ajuns astăzi să fie pusă alături de cotidienele centrale de informație.

Extinderea fenomenului la nivel global la toate grupele de vârstă și clase sociale, se datorează resurselor informaționale.

Pornografia degradează și exploatează oamenii, subminează familia, deformează relațiile familiale și sociale. Acest fenomen creează dependentă și patologie sexuală. Asemenea dependentului de droguri care înaintează de la marijuana la cocaina și heroina, dependentul sexual trece în mod inevitabil dincolo de modul în care se comportă în clipa debutului spre noi granițe a lucrurilor interzise. Ceea ce a început cu o simplă curiozitate, satisfăcută la început prin vizualizarea scenelor de nudism, continuă cu cea a filmului erotic, a perversiunilor sexuale și unele cazuri se încheie cu săvârșirea infracțiunilor cu caracter sexual, precum violul și chiar abuzul sexual față de copii.

Profesorul Victor Klyne, de la Universitatea din Utah (SUA), spunea că un consumator de pornografie trece prin patru stadii, în mod gradat, pînă la un comportament deviant. În opinia profesorului, primul stadiu este acela al înclinației de a vedea poze pornografice și de a le readuce în memorie. Al doilea stadiu este escaladarea. Prima poza o cere pe a doua, și astfel dorința crește progresiv. Al treilea stadiu este desensibilizarea. Ceea ce era cîndva vulgar sau respingător, și totuși incitant din punct de vedere sexual, devine un lucru obișnuit. Al patrulea stadiu este punerea în practică a fanteziilor și satisfacerea poftelor, ceea ce poate genera și un comportament antisocial sub formă de infrațiune împotriva vieții sexuale.

Pericolul cel mai pervers al pornografiei este că aceasta constituie o capcană și pentru oamenii care doresc să trăiască moral, dar poate accidental, sunt expuși pornografiei. Pornografia are capacitatea de a crea dependență, care se începe cu inevitabilul efect hormonal și se continuă cu o adîncire în seducțiile poftelor sexuale, după care implicit apare dependenta.

Un studiu realizat în SUA în rîndul celor care au comis abuzuri sexuale a descoperit faptul că 86% dintre violatorii condamnați au afirmat că erau utilizatori frecvenți ai pornografiei. Un alt studiu a demonstrat că în orașele în care există afaceri cu pornografie au loc cu 40% mai multe crime și cu 50% mai multe abuzuri sexuale.

Astfel, combaterea pornografiei trebuie să aibă loc prin interdicția răspîndirii în orice formă produselor pornografice, inclusiv în locuri publice. Reieșind din aceste considerente, proiectul prevede completarea art. 90 din Codul Contravențional, în sensul protejării societății de fenomenul nociv menționat.

2. Completarea Codului cu art. 247¹:

În vederea asigurării unui sprijin în raport cu realizarea prevederilor Legii Nr. 20 din 03 februarie 2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice, proiectul prevede completarea Codul Contravențional al Republicii Moldova cu un articol nou, care prevede atragerea la răspundere în cazul încălcării legislației cu privire la prevenirea și combaterea criminalității informatice.

3. Excluderea art. 252 este determinată de excluderea consecințelor de cauzare a daunelor în proporții mari la art. 261¹ din Codul Penal. Prin urmare, odată cu schimbarea componenței de infrațiune în formală este necesară excluderea art. 252 Cod Contravențional care prevede răspunderea contravențională pentru aceleași fapte.

4. Modificarea art. 400 al. (1):

Odată cu introducerea art. 247¹ a fost desemnat agentul constatator al acestui gen de contravenție.

Art. VII. - Legea privind prevenirea și combaterea criminalității informatice:

1. Au definite un șir de noțiuni relevante, în vederea excluderii unor interpretări arbitrare ale acestora în procesul de prevenire și combatere a criminalității informatice.

Menționăm, că la definitivarea noțiunilor au fost luate în considerație inclusiv și recomandările formulate în Ghidul tehnic al ENISA privind măsurile de securitate.

2. Au fost completate atribuțiile organelor de drept în domeniul prevenirii și combaterii criminalității informatice, inclusiv reieșind din prevederile Legii privind ratificarea Convenției de la Budapesta.

3. În scopul prevenirii și combaterii criminalității informatice, precum și asigurării protecției victimelor acesteia, Guvernul urmează să aprobe Planul național de prevenire și combatere a criminalității informatice.

4. Potrivit punctului (28) din preambulul Directivei 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile, "(28) Statele membre ar trebui să încurajeze toate persoanele care dețin informații sau au suspiciuni în ceea ce privește abuzul sexual asupra unui copil sau exploatarea sexuală a unui copil să raporteze ceea ce știu serviciilor competente. Este responsabilitatea fiecărui stat membru să determine autoritățile competente cărora le pot fi raportate astfel de suspiciuni."

5. Desemnarea obligațiilor proprietarilor și operatorilor de infrastructuri critice informatice:

La etapa actuală a progresului tehnologic și procesului de informatizare a vieții economice, politice, sociale și de altă natură, funcționarea principalelor instituții ale statului, precum și a serviciilor de importanță vitală pentru societate se realizează prin utilizarea produselor program și schimbului de date digitalizate, care formează în ansamblu infrastructura critică informatică.

Infrastructura oricărei națiuni asigură funcționarea normală a instituțiilor publice și private din sectoarele economic, financiar, alimentar, al comunicațiilor, al sănătății publice și de altă natură. Într-o societate modernă, mecanismul de funcționare al acestor instituții se sprijină pe anumite sisteme cibernetice, formate din rețele de calculatoare, servere și produse de program ce asigură dirijarea automatizată a proceselor.

Amenințările actuale din partea criminalității cibernetice determină acordarea unei atenții deosebite protecției infrastructurilor critice informatice. Complexitatea și interdependența elementelor acestei infrastructuri impun luarea unor măsuri de protecție la nivel național.

În această ordine de idei, prin completarea Legii privind prevenirea și combaterea criminalității informatice proiectul transpune și prevederile Directivei 2008/114/CE a Consiliului din 8 decembrie 2008 „Privind identificarea și desemnarea infrastructurilor critice europene și evaluarea necesității de îmbunătățire a protecției acestora”.

6. Modificările și completările art. 7 privind obligațiile furnizorilor de servicii urmăresc consolidarea rolului acestor furnizori în procesul de prevenire și combatere a criminalității informatice, prin eliminarea unui șir de neclarități și ambiguități constatate.

Ca urmare a creșterii semnificative a posibilităților oferite de comunicațiile electronice, datele referitoare la utilizarea comunicațiilor electronice sunt deosebit de importante și, în consecință, reprezintă un instrument valoros în vederea prevenirii, cercetării, descoperirii și urmăririi penale a infracțiunilor informatice.

Potrivit articolului 18 alineatul (1) din Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, ratificată de către Republica Moldova prin Legea nr. 6 din 02 februarie 2009, fiecare parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a conferi autorităților sale competente dreptul de a ordona: unei persoane prezente pe teritoriul său să comunice datele informatice menționate, aflate în posesia sau sub controlul său, care sunt stocate într-un sistem informatic ori pe un suport de stocare informatic; și unui furnizor de servicii care oferă prestații pe teritoriul părții să comunice datele din posesia sau de sub controlul său referitoare la abonați și la astfel de servicii.

Totodată, Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile prevede luarea unor măsuri de blocare a accesului utilizatorilor la paginile de Internet care conțin sau difuzează pornografie infantilă. Totodată, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966 prevede interzicerea oricărei propagande în favoarea războiului, precum și oricărui îndemn la ură sau discriminare națională, rasială ori religioasă, la ostilitate sau violență. Astfel, proiectul prevede sistarea accesului la adresele IP pe care sînt amplasate paginile web, care conțin astfel de

informații. Menționăm, că cazurile și procedura de sistarea a accesului urmează a fi desfășurată în cadrul unei hotărâri de Guvern.

7. Substituirea termenului de conservare „imediată” cu cel de conservare „rapidă” urmărește ajustarea legislației la prevederile art. 29 din Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, care prevede anume noțiunea de „Conservare rapidă a datelor informatice stocate”.

Totodată, completarea art. 10 din Lege cu alin. (5) este determinată de prevederile art. 30 din Convenție „Dezvăluirea rapidă a datelor conservate”, care prevede că „În cazul în care, în timpul executării unei cereri de conservare a datelor referitoare la trafic în legătură cu o comunicare specifică formulată în aplicarea art. 29, partea solicitată va descoperi că un furnizor de servicii a participat într-un alt stat la transmiterea acestei comunicări, aceasta va dezvălui rapid părții solicitante o cantitate suficientă de date referitoare la trafic, pentru identificarea acestui furnizor de servicii și a canalului prin care comunicarea a fost transmisă.”

Art. VIII. – Completarea art. 18 alineatul (1) punctul 1) din Legea privind activitatea specială de investigații urmărește completarea listei măsurilor speciale de investigații cu cea de „Interceptare și înregistrare a datelor informatice”, prevăzută în Titlul 5 din Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, precum și completarea cu prevederi privind comunicările electronice, menționate anterior.

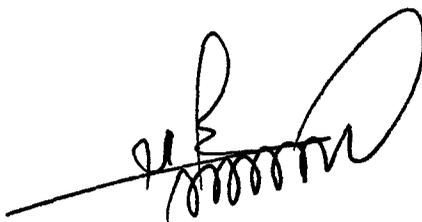
În final, menționăm, că proiectul a fost anterior aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 784 din 25.09.2014, fiind prezentat Parlamentului Republicii Moldova. Ulterior, odată cu învestirea noului Guvern, proiectul a fost remis în adresa Ministerului Afacerilor Interne spre reavizare.

Implementarea prevederilor proiectului nu implică cheltuieli financiare suplimentare.

Impactul proiectului

Modificările propuse ale actelor legislative au o importanță extrem de majoră în procesul de perfecționare a bazei normative ce reglementează prevenirea și combaterea fenomenului infracțional.

Ministru

Alexandru JIZDAN